

Centralna Komisja Egzaminacyjna

Arkusz zawiera informacje prawnie chronione do momentu rozpoczęcia egzaminu.

Układ graficzny © CKE 2010

WPISUJE ZDAJĄCY

KOD

--	--	--

PESEL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

*Miejsce
na naklejkę
z kodem*

**EGZAMIN MATURALNY
Z WIEDZY O SPOŁECZEŃSTWIE**

POZIOM ROZSZERZONY

MAJ 2013

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 19 stron (zadania 1 – 24). Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Arkusz zawiera trzy części. Część pierwsza arkusza polega na rozwiązaniu testu, część druga wymaga analizy materiałów źródłowych, a trzecia – napisania wypracowania na jeden z podanych tematów.
3. Odpowiedzi zapisz w miejscu na to przeznaczonym przy każdym zadaniu.
4. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
5. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
6. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.
7. Na tej stronie oraz na karcie odpowiedzi wpisz swój numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
8. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.

**Czas pracy:
180 minut**

**Liczba punktów
do uzyskania: 50**

MWO-R1_1P-132

CZĘŚĆ I – Test (20 punktów)**Zadanie 1. (2 pkt)**

Na podstawie tabeli oraz własnej wiedzy wykonaj polecenia.

Tabela. Rezultaty odpowiedzi do stwierdzenia: Proszę wymienić mieszkające w Polsce mniejszości narodowe lub etniczne – wszystkie, które Pan(i) pamięta

Niemcy	54%	Rumuni	6%
Ukraińcy	42%	Kaszubi	6%
Romowie	41%	Wietnamczycy	5%
Żydzi	31%	Czesi	5%
Rosjanie	19%	Muzułmanie	5%
Białorusini	17%	Tatarzy	3%
Litwini	11%	Słowacy	2%
Ślązacy	7%	Ormianie	1%
Łemkowie	6%		

Na podstawie: *Tożsamość narodowa Polaków oraz postrzeganie mniejszości narodowych i etnicznych w Polsce*, Komunikat z badań CBOS BS 84/2005.

A. Do każdego opisu dopisz nazwę grupy ludności spośród wymienionych przez ankietowanych.

	Opis	Nazwa grupy ludności
1.	Zamieszkuje głównie w województwie pomorskim i używa języka prawnie uznanego za język regionalny.	Kaszubi
2.	Jest jedyną mniejszością, której komitet wyborczy ma reprezentację polityczną w Sejmie RP.	Niemcy
3.	Jest wydzielona wyłącznie na podstawie wyznawanej religii i nie stanowi ani grupy etnicznej, ani narodowej.	Muzułmanie

B. Wymień nazwy czterech wskazanych przez ankietowanych grup, które nie są prawnie uznawane w Polsce ani za mniejszości narodowe, ani za mniejszości etniczne.

- Ślązacy
- Rumuni
- Kaszubi
- Muzułmanie

Zadanie 2. (1 pkt)

Rozstrzygnij, które zdania dotyczące struktury społecznej są prawdziwe, a które – fałszywe. W tabeli obok każdego zdania wpisz odpowiednio *prawda* lub *fałsz*.

	Zdanie	Prawda / Fałsz
A.	W ujęciu stratyfikacyjnym struktura społeczna uznawana jest za system stosunków i wzajemnych zależności wynikających z podziału funkcji i wymiany usług.	Fałsz
B.	W ujęciu dychotomicznym struktura społeczna przyjmuje postać biegunowego podziału społeczeństwa na klasy o przeciwstawnych celach.	Prawda
C.	W ujęciu funkcjonalnym struktura społeczna to system stosunków opartych na zasadach klasyfikacyjnych, co prowadzi do pojmowania społeczeństwa jako układu warstw społecznych.	Fałsz

Zadanie 3. (1 pkt)

Do każdej fotografii oraz informacji o osobie stosującej obywatelskie nieposłuszeństwo dopisz jej imię i nazwisko.

 <p>A.</p>	 <p>B.</p>
<p>Przeciwnik segregacji rasowej w USA; laureat Pokojowej Nagrody Nobla; organizator marszu na Waszyngton; zamordowany w 1968 roku w Memphis.</p>	<p>Współorganizator ruchów opozycyjnych w okresie PRL-u, m.in. Komitetu Obrony Robotników; po 1989 roku dwukrotny minister pracy i polityki socjalnej RP.</p>
<p>Imię i nazwisko .Martin Luther King</p>	<p>Imię i nazwisko Jacek Kuroń</p>

Zadanie 4. (1 pkt)

Do każdego przepisu *Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej* dopisz nazwę określonej w nim zasady ustrojowej. Odpowiedzi wybierz spośród: konstytucjonalizm, pluralizm polityczny, praworządność, suwerenność narodu.

	Przepis <i>Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej</i>	Nazwa zasady ustrojowej
A.	Art. 4. Władza zwierzchnia w Rzeczypospolitej Polskiej należy do Narodu.	Suwerenność narodu
B.	Art. 7. Organy władzy publicznej działają na podstawie i w granicach prawa.	Praworządność
C.	Art. 11. Rzeczpospolita Polska zapewnia wolność tworzenia i działania partii politycznych.	Pluralizm polityczny

Zadanie 5. (2 pkt)

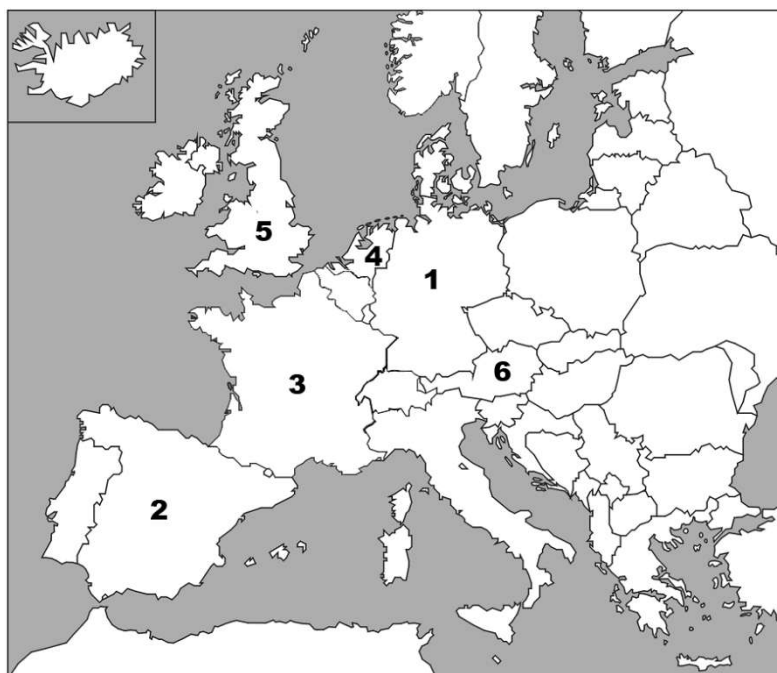
Uzupełnij tekst dotyczący referendum ogólnokrajowego w Rzeczypospolitej Polskiej, wpisując w wyznaczone miejsca pełne nazwy właściwych instytucji.

Referendum ogólnokrajowe ma prawo zarządzić (A.) **Sejm RP** lub (B.) **Prezydent RP** za zgodą Senatu RP. Organem, który przeprowadza referendum ogólnokrajowe i ogłasza jego wyniki, jest (C.) **Państwowa Komisja Wyborcza**. Ważność referendum stwierdza (D.) **Sąd Najwyższy**.

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	1.A.	1.B.	2.	3.	4.	5.
	Maks. liczba punktów	1	1	1	1	1	2
	Uzyskana liczba punktów						

Zadanie 6. (2 pkt)

Na podstawie mapy i własnej wiedzy uzupełnij tabelę dotyczącą państw członkowskich Unii Europejskiej. Do każdego opisu elementów ustroju dopisz nazwę właściwego państwa oraz numer, którym oznaczono je na mapie.

	Opis elementów ustroju państwa	Nazwa państwa	Numer na mapie
A.	Państwo scentralizowane. Wybierany w wyborach powszechnych prezydent desygnuje kandydata na premiera i jest zwierzchnikiem sił zbrojnych. Rząd jest odpowiedzialny politycznie przed Zgromadzeniem Narodowym – izbą pierwszą parlamentu.	Francja (Republika Francuska)	3
B.	Państwo składające się z obszarów autonomicznych. Głową państwa jest król z dynastii Burbonów. Mianuje on szefa rządu, który zawsze wywodzi się z opcji mającej większość w Kongresie Deputowanych – izbie pierwszej parlamentu.	Hiszpania (Królestwo Hiszpanii)	2
C.	Federacja, którą tworzy 9 krajów związkowych. Prezydent jest wybierany w wyborach powszechnych. Uprawnienia ustawodawcze oraz kontrolne wobec rządu – tak kanclerza, jak i ministrów – posiada Rada Narodowa.	Austria (Republika Austrii)	6

Zadanie 7. (1 pkt)

Podkreśl nazwę organu Rzeczypospolitej Polskiej, który dysponuje prawem inicjatywy legislacyjnej w zakresie ustawy budżetowej.

- A. Sejm RP
- B. Senat RP
- C. Prezydent RP
- D. Rada Ministrów RP

Zadanie 8. (1 pkt)

Rozstrzygnij, które zdania dotyczące instytucji Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej są prawdziwe, a które – fałszywe. W tabeli obok każdego zdania wpisz odpowiednio *prawda* lub *fałsz*.

	Zdanie	Prawda / Fałsz
A.	Prezydent Rzeczypospolitej ratyfikuje umowy międzynarodowe dotyczące członkostwa Rzeczypospolitej Polskiej w organizacji międzynarodowej.	Prawda
B.	W czasie pokoju Prezydent Rzeczypospolitej sprawuje zwierzchnictwo nad Siłami Zbrojnymi Rzeczypospolitej Polskiej za pośrednictwem Szefa Sztabu Generalnego.	Fałsz
C.	Akty urzędowe Prezydenta Rzeczypospolitej dotyczące powoływania sędziów wymagają dla swej ważności podpisu Prezesa Rady Ministrów RP.	Fałsz

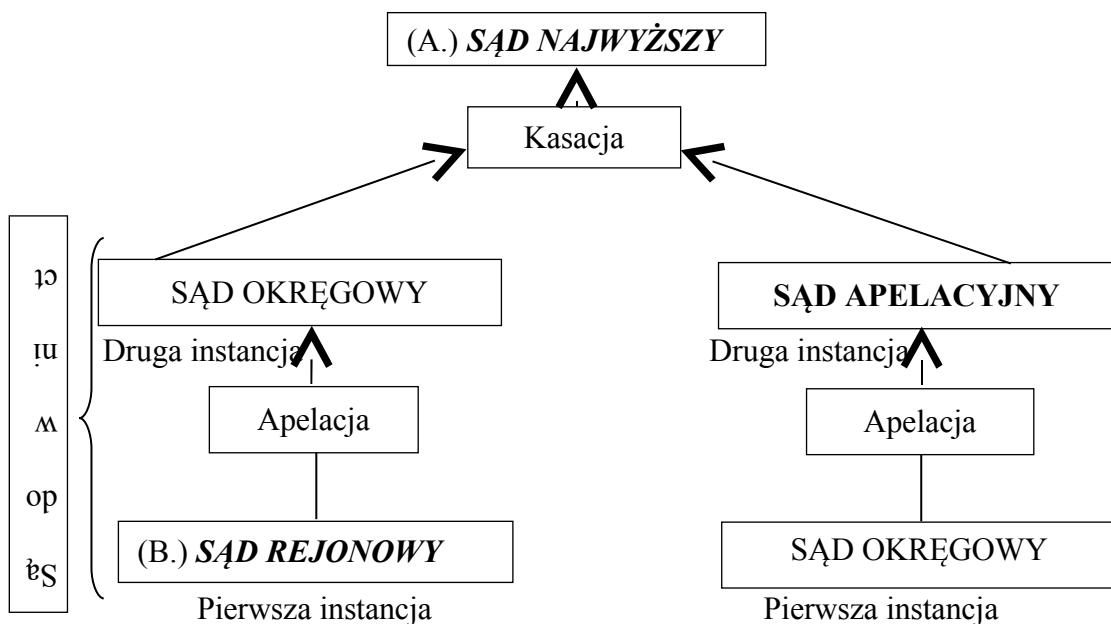
Zadanie 9. (1 pkt)

Uzupełnij tekst dotyczący organów samorządu województwa, wpisując w wyznaczone miejsca nazwy właściwych instytucji samorządowych.

Kolegialnym organem wykonawczym samorządu województwa jest (A.) **Zarząd województwa** . Jego pracami kieruje (B.) **Marszałek województwa** .

Zadanie 10. (1 pkt)

Uzupełnij schemat organizacji sądownictwa i procedur procesowych w Rzeczypospolitej Polskiej, wpisując w wyznaczone miejsca nazwy właściwych sądów.

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	6.	7.	8.	9.	10.
	Maks. liczba punktów	2	1	1	1	1
	Uzyskana liczba punktów					

Zadanie 11. (2 pkt)

Do każdego opisu dopisz nazwę właściwego pojęcia z zakresu postępowania cywilnego.

	Opis	Pojęcie
A.	Pismo rozpoczynające postępowanie cywilne procesowe.	<i>Pozew</i>
B.	Strona składająca pismo rozpoczynające postępowanie cywilne procesowe.	<i>Powód</i>
C.	Osoba, przeciwko której skierowane jest pismo rozpoczynające postępowanie cywilne procesowe.	<i>Pozwany</i>

Zadanie 12. (1 pkt)

Do każdego opisu dopisz nazwę właściwego zjawiska. Odpowiedzi wybierz spośród: afrykanizacja, apartheid, bałkanizacja, globalizacja.

	Opis	Nazwa
A.	Tendencje w światowej gospodarce, polityce, demografii, życiu społecznym i kulturze polegające na rozprzestrzenianiu się analogicznych zjawisk.	<i>Globalizacja</i>
B.	Proces wypierania białych z różnych dziedzin życia przez rdzennych Afrykanów; nadawanie lub przywracanie czemuś charakteru afrykańskiego.	<i>Afrykanizacja</i>
C.	Trwała destabilizacja regionu, rozpad wspólnoty zamieszkującej pewien obszar – w wyniku konfliktów między- i wewnątrzgrupowych – na mniejsze, często wrogo wobec siebie grupy.	<i>Bałkanizacja</i>

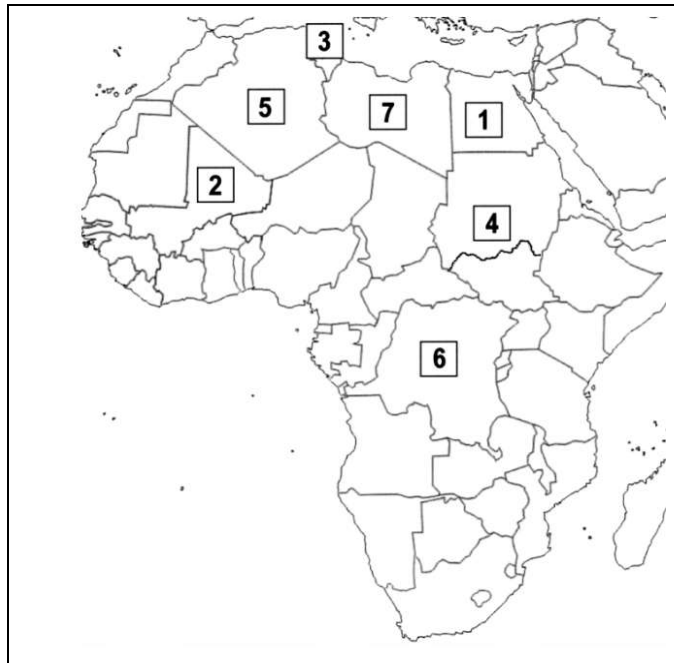
Zadanie 13. (1 pkt)

Do każdego logo oraz informacji o działalności organizacji wyspecjalizowanej ONZ dopisz jej pełną polską nazwę.

	Logo	Informacja o działalności	Nazwa
A.		Zajmuje się ochroną praw pracowniczych oraz wspiera reformy prawa pracy.	<i>Międzynarodowa Organizacja Pracy</i> <i>(International Labour Organization)</i>
B.		Zajmuje się zapobieganiem i zwalczaniem chorób oraz udzielaniem bezpośredniej pomocy medycznej i żywnościowej.	<i>Światowa Organizacja Zdrowia</i> <i>(World Health Organization)</i>

Zadanie 14. (2 pkt)

Na podstawie mapy politycznej oraz własnej wiedzy uzupełnij tabelę dotyczącą państw Afryki. Do każdego opisu dopisz nazwę właściwego państwa oraz numer, którym oznaczono je na mapie.

	Opis państwa	Nazwa państwa	Numer na mapie
A.	Państwo to jest najludniejszym krajem arabskim i trzecim pod względem liczby mieszkańców państwem Afryki. W 2011 roku – przeciwko rządowi ówczesnego prezydenta Husniego Mubarak i ogólnej sytuacji w kraju – wybuchły masowe protesty społeczne, które doprowadziły do zmian politycznych.	<i>Egipt</i>	<i>1</i>
B.	Państwo to zajmuje trzy krainy historyczne: Trypolitanię, Cyrenajkę oraz Fazzan. W 2011 roku doszło tam do wybuchu antyrządowych protestów przeciwko reżimowi Muammara al-Kaddafiego, które przerodziły się w powstanie tłumione przez siły porządkowe i wojsko.	<i>Libia</i>	<i>7</i>

Zadanie 15. (1 pkt)

Wydarzenie chronologicznie pierwsze zaznacz w tabeli literą **P**, a wydarzenie chronologicznie ostatnie – literą **O**.

	Wydarzenie	Chronologia
A.	przyjęcie Polski do Rady Europy	
B.	przystąpienie Polski do Organizacji Paktu Północnoatlantyckiego	O
C.	początek formalnego członkostwa Polski, Słowacji, Czech i Węgier w Grupie Wyszehradzkiej	
D.	podpisanie przez Polskę <i>Aktu Końcowego Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie</i>	P

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	11.	12.	13.	14.	15.
	Maks. liczba punktów	2	1	1	2	1
	Uzyskana liczba punktów					